

Menningargrunnurin svarar Ídnaðarráðgevanum:

Vísir ábreiðslum aftur

Herfyri prentaðu vit í Sosialinum eitt álit, sum Tórmodur Dahl, ídnaðarráðgevi, hevur gjørt um Menningargrunnin og virksemi hansara.

Har visti ídnaðarráðgevin á, at Menningargrunnurin hevur ikki virkað eftir teimum hugmyndum — tí «anda» — ið, var sjálvt grundarlagið — pallarnir — undir lögtingsins samtykt um henda grunn.

Í dag prenta vit eitt aftursvar frá Menningargrunninum til áðurnevndu grein í Sosialinum. Menningargrunnurin skrivur:

Til grein í Sosialinum nr. 25 frá 1. apríl 1981, við yvirskriftini »Menningargrunnurin komin í vanda mikla blindgøtu«, hevur nevnd grunnsins hesa viðmerkingar.

Her skal bert verða nomið við tað í greinini, sum hevur samfelagsligan áhuga.

Í álitinum frá Tórmodur Dahl, ídnaðarráðgevara og skrivara í Ídnaðarfelagnum, lagt fram á limafundi í Ídnaðarfelagnum, verður sagt, sambært sosialin, at Menningargrunnurin eftir felagsins metan ikki hevur virkað eftir teimum hugmyndum — tí «anda» — ið var sjálvt grundarlagið — pallarnir — undir lögtingsins einmæltu samtykt. Viðari verður sagt, at nevnd Menningargrunnsins sigur, at atvoldin er ov lítið av peningi. Fyri bert einum góðum ári síðani segði táverandi nevndin, at teimum ikki tørvaði meira pening — heimild grunnsins at upptaka lán kom tá yvirhøvið ikki uppá tal.

Tað er sjálvsagt, at grunnurin ikki kann útlána meira pening, enn umsóknir um lán fyriliggja. Tað má ásannast, at menn ikki vóru so eldhugaðir fyri at fara undir annan ídnað enn fiskivinnuáðin fyrst í 1970-árinum, hetta óivað av tí góðu úrtøku sum fiskivinnuáðin gav um hetta mundi og aftur í tí góða fiskivinnuárinum 1977. Eftir 1977 kom so vendi í, tá blivu móguleikarnir fyri, at vinna nakað á sjónum avmarkaðir. Tað kann viðmerkjast, at grunnurin fyri figgarárið 1976/77 jattaði lán v. m. upp til kr. 4.981.000,00, fyri figgarárið 1978/79 vórðu jattað lán v. m. upp til kr. 12.071.000,00 og figgarárið 1980/81 vóru

jattað lán v. m. uppá umleið 19.000.000,00 kr. Grunnurin gjørdi brúk av lániheimildini fyrstu ferð í figgarárinum 1979/80 og aftur 1980/81. Út frá hesum tølum sæst, at útlán grunnsins eru margfaldaði síðani 1977. Umsóknir til grunnin um lán v. m. eru somuleiðis margfaldaðar síðani 1977.

Viðari sigur Ídnaðarfelagið/Ídnaðarráðgevarin, at tað helst er flestu limum felagsins ókunnt, at eisini nevnd Menningargrunnsins fyri einum sløkum ári síðani hevur skotið upp at broyta lógir og viðtøk grunnsins. Yvirhøvið miðja hesi broytingaruppskot móti at styrkja um maktposition grunnsins (nevndarinnar og skrivarans) í føroyska vinnulivinum. M. a. verður skotið upp, at tað — í lógarskapi — skal vera nevnd Menningargrunnsins, ið skal fyrileggja fyri Føroya lögting eina meting av tørvinum á stuði til føroyska vinnulivið. Hvat ídnaðurin sjálvr meinar ella ikki meinar her verður als ikki nevnt. Viðari verður sagt, at einasta ferð vinnan verður nevnd, er í samband við uppskotið um avtøku av lógasetta promillu-gjaldinum. Har verður sagt, at øll virkir hava framt lógabrot og tí koma undir bót (tí einki virki hevur gildið nevnda gjald).

Broytingaruppskot nevnd Menningargrunnsins viðvíkjandi grein 4 stk. 1 í lógini eru soljóðandi:

»Úr landskassanum verður á hvørjum figgarárið veittur grunninum neyðugur rakstrarpeningur. Á hvørjum árið fyrileggur nevnd grunnsins fyri Føroya lögting eina metan av figgarliga tørvi grunnsins til neyðugar veitingar, sambært § 2, fyri komandi figgarár. Løgtingið tekur so stóðu til játtanina til grunnin, tó í minsta lagi 6 mill. kr. fyri figgarárið. Fyrstu ferð figgarárið 1981/82«.

Í viðmerkingunum til lógarbroytingina sigur nevndin millum annað:

»Tað ið nevnd Menningargrunnsins skal fyrileggja Føroya lögting á hvørjum árið, er bert ein metan av lög- og rakstrararvunum hjá Menningargrunninum (lokali tørvinum)«.

Sum sæst omanfyri, er ikki nevnt við einum orði, hvønn stuðul tað

Í figgarárinum 1980-81 jattaði Menningargrunnurin umleið 19 mill. kr. í lánum. Matvørvirkni í Klaksvík var eitt av virkjnum sum fekk lán úr grunninum

Føroyska vinnulivið í sini heild skal ella má hava eitt komandi figgarár.

Tá sagt verður, at nevnd Menningargrunnsins hevur skotið upp, at avtaka promillu-gjaldið, er hetta breiðleis ósatt. Í endaliga uppskoti nevnd Menningargrunnsins er promillu-gjaldið tikið við sum verandi í lógini. Tað kann viðmerkjast, at ætlandi er, at fara undir uppkrevjing av promillu-gjaldinum í hesum figgarárinum. Tað skal ásannast, at nevnd grunnsins fyri, í einum uppskoti til broytan av lógum grunnsins, hevur skotið upp, at avtaka promillu-gjaldið, men bleiv hetta, sum sagt, ikki gjørt í endaliga uppskotið. Hetta varð jattað við Ídnaðarfelagið, sum fekk uppskotið til ummælis.

Til seinast verður sagt av Ídnaðarfelagnum/Ídnaðarráðgevaranum, at tað í bløðunum og annars millum manna hevur verið filst á at, at siga øll nevndin við skrivara ger kostnaðarmikla ferð til Onglands at hoyra fyrilestrar um nútíman aling, meðan t. d. Havbúnaðarfelagnum varð noktað stuðul til sama endamáli. Viðari verður sagt, at sjálvandi eigur nevnd Menningargrunnsins at fylgja við í tí, ið fer fram innan aling, men líka sjálvandi er tað eisini, at tað hevði verið nokk við einum umboði á stevnuni, og at peningurin var betri farin, um t. d. grunnurin veitti 4 alarum 50% í stundningi til ferðina. — Tað ger ikki myndina ljósari at komnir á staðið avgjörði nevnd grunnsins ikki at luttaka á fyrilestrunum.

Fiskaaling verður, eftir hvat serkønir innan henda ídnað meta, ein tíðandi táttur í okkara vinnulivi. Tað snýr seg her um eina verkætlan, har millið-upphæddir skulu fyrisitat, tí má tað verða umráðandi, at ein stovnur sum Menningargrunnurin, sum figgar rakstur-in hjá alarunum, hevur ein hollan kunnleika um

viðurskiftini viðvíkjandi fiskaaling. Tað er rætt, tá Ídnaðarfelagið/Ídnaðarráðgevarin siga, at teir í umboðaði Menningargrunnin ikki vóru til fyrilestrararnar, men bert til framsýningina í Onglandi. Hetta, at umboðini bert vóru til framsýningarnar komst av, at fyrilestrararnar kostaðu umleið kr. 9.000,00. Nevnd grunnsins metti hetta verða ov kostnaðarmikið og avgjörði tí, at biðja fyrireikarnar av stevnuni, um alt tilfar frá fyrilestrunum. Hetta varð jattað og skuldi tilfarið verða sent grunninum ókeypis. Annars kann viðmerkjast, at umboð grunnsins høvdu samband við ymsk feløg og virkir, eitt nú Highland Development Department. Frá hesum hevur grunnurin fingið skriv, har sagt verður, at umboð teirra koma til Føroyar í døgnum 1.—8. juni 1981 og at teir eru áhugaðir fyri føroyskum vørum so sum tekstil v. m.

Tað er ikki rætt, tá Ídnaðarfelagið/Ídnaðarráðgevarin sigur, at Havbúnaðarfelagið varð noktað stuðul til Onglandsferð, tí grunnurin hevur ikki fingið umsókn um stuðul til hetta endamáli frá Havbúnaðarfelagnum, men harafturimóti hevur grunnurin fingið umsókn frá ávisum persóni, sum sækir vegna áhugaðar innan fiskaaling í Føroyum um stuðul til ein tíðindamann. Út frá hesum metti nevnd grunnsins tað ikki verða rætt, at veita stuðul til ein ávisan tíðindamann, sum til dagliga starvast á einum pólmálgagni, sjálvt um tað vóru áhugaðir innan fiskaaling í Føroyum sum stóðu aftanfyri nevndu umsókn.

Tað skal viðmerkjast, at allir teir alarir sum søktu grunnin um stuðul til Onglandsferðina finga játtan um stuðul. So her hava bæði Oyggjatiðindi og Ídnaðarfelagið/Ídnaðarráðgevarin fingið skeiv- ar upplýsingar.

Djórælækni setast aftrat

Meðan arbeidsbyrðurnar hjá landsdjórælakn- anum hava verið al- samans vaksandi hava tað kortini ikki verið fleiri fólk sett at rokja hetta arbeiðsokið. Hig- artil hevur landsdjóra- læknin verið einsa- mallur um at umsita allar tær uppgávur, ið álíggja embættinum at rokja.

Nú hómast ein glotti. D. J. Barentsen, lands- djórælækni sigur í sam- roðu við Sosialin, at hann munnliga hevur fingið at vita, at figgi- arnevndin hevur jattað at seta ein djórælækna aftrat.

— Eg meti hetta hava so stóran týdning, at fekk eg ikki mannin, so datt alt niðurfyri, sigur D. J. Barentsen.

Uppá fyrispurning hvat hetta fer at týða fyri arbeiði hjá lands- djórælakn- anum, sigur D. J. Barentsen, at nú

vea tað so tveir mans til at taka sær av dýrum og sjúkum hjá dýrum burturav. Hetta vil siga, at tænastan verður munandi betri.

— Sjálvr haldi eg, at nú landbúnaðurin hevur lagt stóran dent á at økja um neyta- talið, so hevur tæn- astan, vit hava kunna boðið teimum, verið alt ov vánalig.

— Her kann t. d. nevast, at tað hevur sera stóran týdning, at landsdjórælæknaembæ- tið kann bjóða ta neyð- ugu tænastuna til land- búnaðin. Kálvar ein kúgv t. d. einar tveir mánaðir ov seint, so merkir hetta stórt tap í framleiðsluni — somu- leidis seyður hevur garnasótt — tí er sera átróðkandi, at landbú- naðarmenn kunnu fáa ta neyðugu hjálpin, legg- ur D. J. Barentsen aftrat.

Klaksvíkingur fyristøðumaður

Tað verður klaksvíking- urin Finn Nielsen, sum tekur við sum fyristøðu- maður í Føroya keypssam- tøku 1. juni. Fimm um- sokjarar vóru til starvið. Finn Nielsen hevur fingið upplæring í FK og hann var læringur í Norð- oya keypssamtøku seinast í sekstíárunum. Seinni hevur hann lisið hægri handilsskap í Keyp- mannahavn, fram til HA- prógv. Í lötuni starvast hann í figgardeildini hjá Golgate-Palmolive fyr- itøkuni. Finn Nielsen tekur við eftir John Eshej, sum

hevur verið fyristøðu- maður í FK seinastu fimm árin. Hesa tíðina hevur FK fingið tvær nýggjar deildir, í Vágum og Suð- roy, og trýggjar nýggjar handlar, í Hoyvík, Vágum og Fuglafirði. Fyri fimm árum síðani var sølan 22 mill. kr. umleið. Nú er hon 52 mill. kr. Keypssam- tókan hevur fingið ein annan nýggjan leiðara nú í var. Tað er danin Knud Rasmussen, sum 1. apríl tók við deildarleiðara- starvinum í Dr. Jacob- sensgøtu eftir Ole Poulsen.

John Eshej undirvisir her á einum skeiði fyri álitis- fólk í FK